

Estructures d'actualitat

Martí Manen

Vivim en una societat en evolució constant, que es dirigeix cap a algun lloc desconegut, i que sembla ser regida per les normes del caos. La velocitat, les suposades opcions tecnològiques, la també suposada democratització del viatge, són elements que defineixen la nostra actualitat. Una actualitat mutant que necessita d'unes estructures flexibles que siguin capaces d'adaptar-se al què i al com de cada moment. O potser el que necessitem és d'unes estructures que acceptin autodestruir-se quan la seva connexió amb la realitat hagi acabat.

Tota estructura necessita respondre a una funció. També necessita conèixer aquesta funció. No cal discutir a aquestes alçades si l'art té una funció o no. És més que evident que té un valor social important. Serveix com a espai per donar respostes (o fer-se preguntes) sobre el context social en el que ens trobem. Serveix com a punt de partida per plantejar una mirada crítica a tot allò que ens envolta. Una mirada crítica que realitzaran els usuaris. Per tal que aquests "usuaris" puguin tenir un contacte correcte amb l'art és important plantejar bé les estructures de suport. L'art, com un sistema en mutació constant, es replanteja a sí mateix i s'autoanalitza moment rera moment. Aquest replantejament, davant d'altres camps on no existeix aquest tipus de relectura, possibilita que l'art sigui un espai vàlid per al qüestionament en qualsevol moment. De tota manera, caldrà veure si les estructures a l'entorn de l'art voldran o podran modificar-se a elles mateixes al mateix ritme. Seria fins i tot estúpid negar la problemàtica actual que hi ha a partir de la idea de "museu", ja que cal que es replantegi la seva funció, els seus vincles amb la realitat, la seva manera de funcionar i, també i no menys important, la seva connexió amb els visitants-usuaris.

Tots els vincles s'estan modificant, tots els elements que formen part del context artístic necessiten d'una redefinició. L'obra d'art es presenta de diferents maneres. Es camufla per tal de superar les idees preconcebudes que es tenen (a tots els nivells) del que significa. El camuflatge permet superar els tòpics i les pors, i possibilita un contacte segurament més sincer amb el destinatari final. El destinatari utilitza l'obra,

cosa que no podia ni ser plantejada fa no tants anys, sempre i quan no parlem del mercat. La utilització converteix l'espectador en usuari. Un usuari no està mai per sota d'allò que utilitza. El paper de l'usuari és clau per replantejar el funcionament no ja simplement de les estructures artístiques sino també de totes les estructures culturals. Els usuaris estan utilitzant la tecnologia que tenen a les seves mans per crear els seus propis teixits de comunicació i d'intercanvi. S'intercanvien productes, entre d'altres, culturals. La indústria es posa les mans al cap. Clar que, aquesta indústria és qui està venent els mecanismes per tal que això sigui possible. Caldria saber si es posen les mans al cap per por o per cinisme.

En aquesta nova situació d'intercanvi en xarxa, d'usuari a usuari, el paper dels intermediaris entra en crisi. L'intermediari ha de buscar altres sistemes que puguin ser igual d'atractius que la facilitat d'apropiació que permeten les xarxes de comunicació. Lluitar contra aquestes noves maneres de fer resulta patètic pel fet que és l'usuari (el nostre destinatari) qui està decidint el què. L'intermediari (sigui persona o sigui estructura) ha de pensar quins són els elements diferencials que converteixen la seva tasca en útil. I útil pot ser-ho a diferents nivells. Les estructures de presentació han de plantejar-se com alguna cosa més que de "presentació".

El procés de creació mereix ser democratitzat i presentat de forma transparent. Els diferents processos de creació obliguen a la nova estructura a tenir una enorme capacitat d'adaptació. Cada projecte pot ser absolutament diferent i necessitarà, també, d'una estructura de suport que li sigui igual de vàlida. No es pot valorar una manera de treballar per sobre d'una altra i, per tant, l'estructura ha de mantenir-se objectiva davant del que s'anirà trobant, buscant simplement les millors opcions de creació i presentació en cada moment.

La idea de resultat ha de modificar-se. Una exposició convencional és un resultat. Segons quin tipus de projectes no quadren amb el format actual de l'exposició. A l'entendre l'art com un espai del dubte (de la pregunta, del diàleg...) no sembla, en alguns casos, adequat tancar aquest espai a unes dates i espais determinats. De nou, la flexibilitat haurà de definir les estructures, que cal que busquin diferents opcions, entenent que serà el conjunt d'activitats el que donarà un sentit a la pròpia estructura, que li donarà una funció.

La velocitat, el canvi, la flexibilitat, l'adaptació constant, obliguen a pensar en l'estructura com alguna cosa que no pot estar carregada burocràticament. Una

estructura lleugera que, per ser eficaç, ha d'oferir treballs i continguts als usuaris, al mateix temps que ha de ser el lloc correcte per als originadors d'aquests treballs i continguts. Segurament es tracta d'un model d'estructura que no pot ser perenne. Això, d'alguna manera, humanitza aquesta nova estructura, la descarrega de la fredor i distància institucional en la que estem acostumats a viure.